

IZ INOSTRANIH ARMIJA

SAD I ZEMLJE AMERIČKOG KONTINENTA

SMANJENJE EFEKTIVA AMERIČKIH KOPNENIH SNAGA

Američki ministar odbrane, Wilson, izjavio je početkom aprila pred odgovarajućim senatskim komitetom da će u toku ovog leta sadašnja jačina kopnenih snaga biti smanjena od 1,25 miliona na 1,1 milion ljudi.

Vilson je napomenuo da je za datum ovog smanjenja prvobitno bio predviđen 30 juni, ali je usledilo izvesno odlaganje od mesec-dva dana, da bi se obezbedilo njegovo uredno izvršenje. On je pritom dodao da je većina u Zajedničkom generalštabu SAD podržala njegovo mišljenje, a protiv Ridžvejevog, koji se zalagao za povećanje kopnenih snaga.

Ministar odbrane je naglasio da udarna snaga SAD mora biti dovoljno elastična da bi se mogla suprotstaviti lokalnim agresijama u svetu i međunarodnoj subverziji — bez pribegavanja upotrebi vodonične bombe. Ministarstvo rata, rekao je on, mora biti u stanju da parira direktnu opasnost ma koje agresije; ali, druga ministarstva moraju obratiti veću pažnju na »probleme subverzije, propagande i ekonomskog rata«. Protiv takvih elemenata SAD moraju imati na raspoloženju jake lokalne snage.

Po pitanju problema koje je on okarakterisao kao »manje neprijateljske akcije«, kao što su t. zv. lokalne agresije, Wilson je rekao da SAD treba u prvom redu da se oslanjaju na kolektivnu odbranu slobodnog sveta. Međutim, po njegovom se mišljenju mogu pojaviti i takve situacije u kojima bi došli u pitanje vitalni interesi. SAD, pri čemu one treba blagovremeno da intervenišu, da bi se suprotstavile tim »lokalnim« agresijama.

Iz tih razloga, završio je Wilson, planovi Ministarstva odbrane SAD bazirani su na »elastičnosti oružanih snaga za neodređeni niz godina«.

Predviđa se osiguranje »dugoročne bezbednosti«, bez preteranog oslonca na jedan od postojećih vidova oružanih snaga.

(Manchester Guardian, 5 april 1955)

HELIKOPTER KOJIM SE UPRAVLJA SA DALJINE

U Pomorskom uredu za naučno istraživanje i preduzeću avionske industrije *Kaman Corp.*, u SAD, izrađen je helikopter kojim se upravlja sa daljine. Sistem upravljanja isti je kao i za avione, ali razne mogućnosti letenja koje ima helikopter čine ceo problem znatno složenijim.

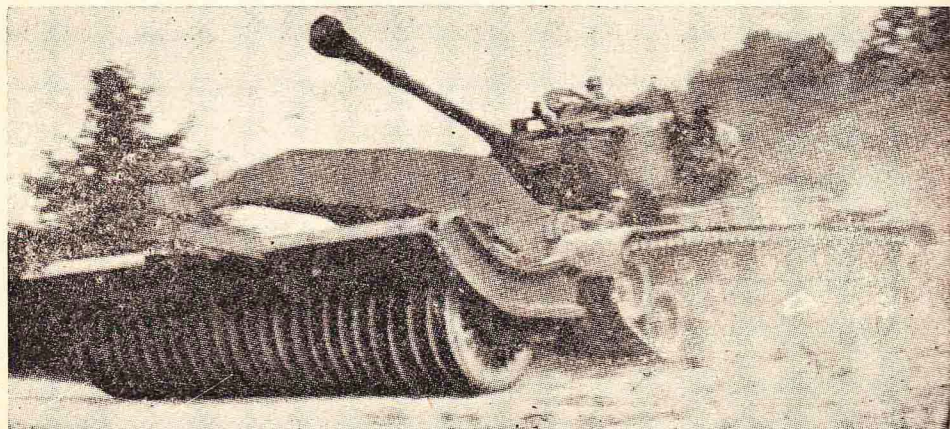
Pri opitnim letovima, kao što je ovaj na slici, pilot je ostao na svom sedištu, da bi preuzeo komande na slučaj opasnosti i naročite potrebe.

Ovaj helikopter, kojim se upravlja sa zemlje, specijalno je projektovan za opitne svrhe.

(The Army Combat Forces Journal, april 1955)

NOVO SREDSTVO ZA IZAZIVANJE EKSPLOZIJE MINA

U američkoj inženjeriskoj naučno-istraživačkoj ustanovi *The Corps of Engineers' Research and Development Laboratories* usavršeno je sredstvo za izazivanje eksplozije mina, koje se sastoji iz paralelnih čeličnih koturova. Ovo je sredstvo

poznato pod nazivom »Visoki Herman« i ima težinu od 36 tona. Na slici ga gura tenk M46. U toku Drugog svetskog rata bilo je upotrebljeno više raznih sredstava za izazivanje eksplozije mina, u vidu kotrljača sa tenkovskim pogonom, rotacionih mlatila i ralica — sa različitim rezultatom.

(*The Army Combat Forces Journal*, april 1955)

OBUKA U MASKIRANJU

U američkoj Inženjeriskoj školi postoje dva kursa obuke u maskiranju za ljudstvo svih vidova oružanih snaga: dvonedeljni uvodni kurs za oficire i četvonedeljni kurs za specijaliste — podoficire i vojnike.

Obrača se naročita pažnja na rezultate osmatranja. Slušaoци se postavljaju iznad trodimenzionalnih terenskih reljefa koji su ranije proučavani putem avio-snimaka i stereoskopa. Slušaoци ostaju nepokretni, dok se terenski pokretni reljefi kreću pomoću električne struje, radi stvaranja iluzije o letenju brzinom od oko 50 milja na čas, na visini od oko 1.000 m.

Sistem obuhvata i galeriju vazdušnih panorama za obučavanje slušalaca u osmatranju sa raznih visina. Upotrebom terenskih modela raznih veličina dobijaju se utisci visina koje se kreću od 900 do 6.000 m.

U učionicama su postavljeni stereo-zidovi, radi obučavanja slušalaca u otkrivanju skrivenih oruđa, vozila, trupa, štabova, ustanova i uređaja za snabdevanje.

Inženjeriska škola smatra maskiranje veoma važnim sastavnim delom doktrine bezbednosti trupa na bojištu, naročito u atomskom ratu, kada otkrivanje jednog jedinog cilja može dovesti do uništenja okolnih jedinica. Inženjeriska škola upućuje predavače po temi maskiranja na zahtev škola raznih vidova oružanih snaga, kao i rezervnih jedinica, ali na »raznom« otstojanju od školskog centra u for Belvoaru.

(*The Army Combat Forces Journal*, februar 1955)

ZEMLJE BRITANSKE ZAJEDNICE NARODA

BRITANSKO VAZDUHOPLOVSTVO SE PRILAGOĐAVA ATOMSKOM RATU

Predračun budžeta britanskog vazduhoplovstva, koji je objavljen krajem februara o.g., pokazuje da će baš njemu sada pripasti kako lavovski deo izdataka, tako i vodeća uloga u odbrani. Izdaci na vazduhoplovstvo za 1955-6 godinu, penju se na 514 miliona funti sterlinga, umesto 492 miliona, kako je to bilo do sada (mornarica — 340, a kopnena vojska — 484 miliona funti). Treba napomenuti da ove brojke ne uključuju američku pomoć koja će za britansko vazduhoplovstvo iznositi za iduću godinu 26 miliona funti.

Prema memorandumu britanskog državnog sekretara za vazduhoplovstvo, koji je podnet uz predračun budžeta, prvenstveni zadatak vazduhoplovstva jeste da izgradi jake snage bombardera V sa velikim akcionim radijusom (*Valiant*, *Victor* i *Vulcan*), koji će biti u stanju da nose hidrogenske bombe. Prva eskadrila aviona *Valiant* sada je formirana u Gajdonu (Varvikšir). Memorandum napominje da »avioni V moraju biti u stanju da izvrše svoje zadatke čak i ako Britanija bude prethodno doživela snažan iznenadni napad«. Prema tome, njihove baze moraju biti tako izabrane da zadovolje ovaj zahtev, pošto protivudar u ratu treba da ima odlučujući karakter »i da bude izveden za najkraće vreme«.

Kada eskadrile bombardera V budu gotove, one će činiti česte posete Bliskom, Srednjem i Dalekom Istoku. U tom cilju su poboljšani aerodromi ne samo u Engleskoj, već i na Kipru, u Jordanu i Malaji (aerodrom kod Habinaje, u Iraku, već ima odlične uređaje).

Od rata u Koreji dat je veliki prioritet problemima radarske kontrole i obaveštavanja. Memorandum ističe da je usavršen nov tip radara, koji je »izrazito bolji od ranijih tipova«. U Britaniji su izgrađene stotine novih radarskih uređaja i povezane sa onima na kontinentu; najvažniji i najosetljiviji delovi celokupnog tog sistema ukopani su duboko pod zemljom, pri čemu je trebalo izvoditi radove koji su po obimu slični onima kao kada se gradi nova podzemna železnica.

Komanda lovačke avijacije dostigla je sada punu jačinu, ali će produžiti preoružavanje boljim avionima. Eskadrile aviona za letenje po svakom vremenu dobiće ove godine svoje prve avione *Javelin*, dok su one druge preoružane noćnim lovcima *Venom*.

Što se tiče aviona *Hunter*, s kojim je bilo izvesnih teškoća, memorandum ističe da će taj avion biti veoma snažan, čim pomenute teškoće budu savladane, ali ne pominje ono što je bilo nedavno rečeno u Beloj knjizi o vazduhoplovstvu, prema kojoj *Hunter* zasada nije u stanju da na velikim visinama otvara vatru iz svojih oruđa bez smetnji po njegove motore.

Iako će dirigovani projektili pretežno spadati u sferu Ministarstva vazduhoplovstva, Memorandum njihovom razvoju i usavršavanju posvećuje samo nekoliko rečenica. Iz ovoga se, kaže se u članku, još jednom može zaključiti da se u Britaniji još ne proizvode PA dirigovani projektili *zemlja-vazduh*.

U oblasti rezervnog vazduhoplovstva izvršena je takođe izvesna reorganizacija. Memorandum predviđa i izvesne promene u načinu dobijanja i vojnoj obavezi letećeg osoblja, naročito pilota. Najzad pominje još nekoliko detalja:

U Malaji je upotrebljen avion *Pioneer*, koji se može spustiti na stazu dužine oko 70—80 m.

Novi pronalazak za obeležavanje pogodaka bombi za obuku i vežbe, pomoću radara, omogućava sada da se vežbe u bombardovanju vrše izvan kopna, na moru, što je mnogo pogodnije.

NOV BRITANSKI AUTOMAT

U celoj britanskoj vojsci automatski karabin *Sten* biće zamenjen novim automatom koji je već isproban na Dalekom Istoku i u Keniji. Zvanično poznato pođ imenom *L2A1*, ovo novo oružje ima težinu od oko 2.700 gr, tj. lakše je za skoro čitav kilogram od *Sten*-a i kraće je od njega za oko 5 sm, čak i kad je potpuno ispruženo. Kada mu se magacin sklopi, oruđe je dugo svega 45 sm i može se upotrebiti kao automatski pištolj, u ograničenom prostoru. Kada mu se pak magacin ispruži i natakne bajonet, može se upotrebiti skoro isto tako efikasno kao puška — za borbu prsa u prsa. Kažu da mu je tačnost gađanja veća od *Sten*-a. *L2A1* ima kalibar 9 mm i može gađati pojedinačno ili rafalima. Zrno mu ima početnu brzinu od 540 m u minutu, a efikasan domet od oko 200 m.

Na ovom su oruđu uvedene još i ove novine: zadnji nišan u vidu valjčastog otvora i uređaj za kočenje koji drži zatvarač (bilo u prednjem, bilo u zadnjem položaju) tako da je uvek siguran sve dok se osigurač ne pomeri unapred.

(*Military Review*, april 1955)

NOVA ULOGA AVIONA »CANBERRA«

Mlazni bombarderi tipa *Canberra*, koje izrađuje fabrika aviona *English Electric* i koji će se ove godine dodeliti britanskom ratnom vazduhoplovstvu u Nemačkoj, dobiće jednu novu ulogu — ulogu noćnih napadača.

U zadatke eskadrila noćnih bombardera spadaju napadi na neprijateljske drumske i železničke komunikacije, mostove, aerodrome, koncentracije trupa i druge važne ciljeve. Avionima koji su namenjeni vršenju ovih dužnosti neophodne su mnoge i raznolike navigacione sprave. Sa svim ovim aparatima i spravama snabdeveni su i avioni *Canberra*.

Naoružanje ovih aviona za noćno bombardovanje razlikuje se od standardnog tipa ovog lakog bombardera po tome što su oni, pored bombi, dobili i po jedan top. Avionima *Canberra* su snabdevena pored britanskog, i vazduhoplovstva SAD, Australije, Francuske i Venecuele i oni se izrađuju pod licencom i u SAD i Australiji.

(*Weekly News Letter of the Society of British Aircraft Constructors*, april 1955).

FRANCUSKA I ZEMLJE BENELUKSA

FRANCUSKO JAVNO MNENJE I POVEĆANJE STRANIH VAZDUHOPLOVNIH BAZA

U jednom od najpoznatijih francuskih dnevnih listova izišao je nedavno članak Pola Zerarda pod naslovom »Za nezavisnost Francuske«, u kome se on osvrće na pitanje sve većeg broja vazduhoplovnih baza snaga NATO-a u francuskoj metropoli i njenim prekomorskim teritorijama. Zabrinut za nezavisnost Francuske u vezi ovog pitanja, pisac u svom članku iznosi dosta interesantna gledišta koja donosimo u izvodu, kao informaciju.

Mogućno je, ako ne i sigurno, da će ponovno naoružavanje Zapadne Nemačke znatno uvećati efektivne NATO-a, stacionirane u Evropi, što će, po mišljenju pisca, imati za posledicu i osetno povećanje broja garnizona kopnenih i vazduhoplovnih snaga ove Organizacije.

S druge strane, pretnje u pogledu efikasnosti bombardovanja u eventualnom budućem ratu sve su više uznemiravajuće i sve opasnije. To dolazi otuda što se zona razaranja H bombe bez prestanka proširuje i što se, usled brzine i akcionog radijusa savremenih aviona, kao i dometa novih projektila, stalno povećava dubina

ugrožene zone. U vezi s tim postavlja se pitanje novog proširenja i izgradnje mreže aerodroma vazduhoplovnih snaga NATO-a. Postoje već mišljenja da se za ovo iskoristi oblast Francuske južno od Loare, s obzirom na to da dosadašnja oblast između Sene i Rajne, usled pretnje eventualnog bombardovanja, nije predstavljala baš najbolje rešenje. Samim tim izgleda isključeno da bi se mreža aerodroma, usled novonovog formiranja *Luftwaffe*, mogla proširiti na teritoriju Zapadne Nemačke i da bi se tako trebale izgrađivati nove poletno-sletne staze. Nema sumnje, kaže pisac, da će visoko komandovanje NATO-a izabrati teritoriju Francuske za njihovu izgradnju. Za ovo će se vojno rukovodstvo te Organizacije pozvati na paragraf 6, odeljka 7 (koji nosi naziv »IV-Savet Severoatlantskog pakta«) Pariskih sporazuma koji je ovako redigovan:

»... b) Dislokaciju jedinica, saglasno operativnom planu NATO-a, izvršiće vrhovni komandant savezničkih snaga u Evropi posle konsultovanja i postignutog sporazuma sa odgovornim vladama dotičnih zemalja.«

Bilo bi teško, nastavlja pisac, suprotstavljati se opravdanim vojnim merama po pitanju odbrane. Prema tome, treba očekivati da će se uskoro u Francuskoj pojaviti prvi nemački garnizoni. Ko može da tvrdi da će to pomoći francusko-nemačkom zbliznjenju, tako poželjnom i neophodnom? — pita se pisac ovog članka. S druge strane, viši razlozi zahtevaće da se ova mera prihvati usled mogućnosti bombardovanja francuske teritorije od strane eventualnog neprijatelja.

Međutim, ne radi se samo o aerodromima, već i o slagalistima svake vrste. Nisu u pitanju samo nova slagališta i magacini za snabdevanje novog *Wehrmacht*-a svim mogućim logističkim potrebama, već i mnogobrojni magacini koje su Amerikanci tako nesmotreno podizali i koncentrisali u Zapadnoj Nemačkoj. Ustvari, američka komanda izgradila je u oblasti Kajzerslauterna najveći centar za snabdevanje zapadnoevropskih saveznika. U vezi s tim mogao se pročitati u časopisu *Perspectives* izvod iz jednog članka, objavljenog 25 februara 1955 u *US New and World Report*:

»Dva armiska korpusa i pet divizija američke 7 armije, stacionirani istočno od Rajne, imaju kod sebe potrebe samo za 10-15 dana. Za sledećih 90 dana rezerve su stokirane u bazi Kajzerslauterna.

Ako se ceo ovaj prostor zamisli kao pravougaoik od 130 km dužine i 60 km širine, onda su za ove rezerve u Kajzerslauternu vezane i ove jedinice: američka oklopna divizija u Evropi, 4-5 grupa atomske artiljerije, stacionirane u Zapadnoj Nemačkoj, 6 vazduhoplovnih baza koje obuhvataju oko polovinu aparata i ljudstva američkog taktičkog vazduhoplovstva u Evropi (*US Tactical Air Force*), generalštab jedne od dveju vazduhoplovnih taktičkih komandi NATO-a, kontrolni centar američke radarske mreže u Zapadnoj Nemačkoj, sva američka radiodirigovana sredstva koja postoje u Evropi, 50.000 američkih vojnika (operativnih jedinica) i 30.000 ljudi raznih službi. Ovaj centar snabdevanja, podrazumevajući izgrađene uređaje, predstavlja vrednost od oko 500.000.000 dolara, više hiljada raznovrsnih proizvoda, 4 godine rada, a sve ovo može biti uništeno sa 3 dobro plasirane H bombe, ili sa 9 A bombi, upućenih pomoću radiodirigovanih sredstava. Treba najzad istaći da se ceo kompleks zemljišta kod Kajzerslauterna nalazi na dometu ruskih V-2.

Priličnu teškoću predstavlja namera da se sve ovo, za čije je prikupljanje uloženo toliko truda, ponovo rasteri. Uostalom, za smeštaj svega toga potrebno je naći i odgovarajuće zemljište.«

Pisac članka smatra da će se ovo zemljište verovatno naći, uglavnom, u Francuskoj. Najzad, američko vazduhoplovstvo već raspolaže sa 4 velike baze u Maroku i pisac se pita ne postoji li možda namera kod Amerikanaca da se sada proširi po celoj Severnoj Africi.

Kada čovek pomisli, nastavlja on dalje svoja razmišljanja, da su države, usled prisustva stranih armija na svojoj teritoriji, koje su došle sa namerom da ih brane i bile primane sa poverenjem i bez ikakvih ograničenja, često gubile svoju nezavisnost, zatim, kada vidi kako Amerikanci pokazuju sve jaču želju da se učvrste u Maroku, vodeći sve manje računa o francuskom prisustvu i ometajući francusku politiku u Africi, onda se kod njega javlja bojazan da pitanje sve većeg broja stranih vazduhoplovnih baza i slagališta u Francuskoj i njenim prekomorskim teritorijama — a već sutra možda i nemačkih — ne postane pomalo uznemiravajuće.

»I pošto će se ovo proširenje baza, uostalom potpuno opravdano sa vojničke tačke gledišta, besumnje teško sprečiti, nije li nastupio momenat kada bez oklevanja treba definisati zajedničku politiku po ovom pitanju, koja će tačno i jasno ogra-

ničiti rizik svake vrste kome se izlaže Francuska usled prisustva ovih stranih baza i slagališta na svojoj teritoriji i kojom će se zaštititi njeni interesi i odrediti tačno granice širenja njenih prijatelja i saveznika koji su već i tako dobili suviše velika prava u mnogim oblastima. To je, nema sumnje, mišljenje svih onih koji veruju da nezavisnost Francuske nije još postala, niti će to ikada biti, samo prazna reč» — završava pisac svoj članak.

(*Combat*, 12 aprila 1955)

NOVI CENTAR ZA LETENJE BEZ SPOLJNE VIDLJIVOSTI U FRANCUSKOJ

U vazduhoplovnoj bazi NATO-a, *Lahr* — *Hugsweier*-u, koju drži 1-va komanda francuskog taktičkog vazduhoplovstva, obrazovana je 1954 godine, u okviru 9 lovačke grupe, jedna nova jedinica, snabdevena mlaznim avionima *Lockheed T. 33*. Ta nova jedinica nosi naziv *Centar za obučavanje u letenju bez spoljne vidljivosti*, ili skraćeno *C. E. V. S. V. du 1-er C. A. TAC*.

Zadatak ovog Centra, odnosno cilj obuke u letenju bez spoljne vidljivosti, danas više nije ni potrebno isticati. To najbolje znaju stariji piloti, iz svog sopstvenog iskustva, jer su svesni kakvoj su se sve opasnosti ranije izlagali prilikom letenja po rđavom vremenu. Nekada je avijatičar znao samo za lepo i vedro nebo, a avioni nisu u to doba leteli visoko. Čim bi nastupile kiše, magle i jaki vetrovi praćeni snegom, avijatičari bi sedeli po svojim kancelarijama i kroz prozor gledali kada će se vreme prolepšati. Ako bi u toku letenja slučajno i bili iznenađeni nekom vremenskom nepogodom, oni bi pokušavali da slete, izlažući se pritom velikoj opasnosti nepoznatog terena, žudno iščekujući da primete i najmanju svetlost koja bi ih spasla da pri sletanju ne zakače za neko drvo ili crkveni toranj.

Kasnije je ostvaren krupan napredak, i to kako u pogledu nezavisnosti avijatičara od rđavih meteoroloških uslova, tako i po pitanju povećanja mogućnosti samih aviona. Nastupio je period sve veće brzine i visine letenja aviona, mnogo većeg radijusa dejstva i dovoljne nezavisnosti materijala od rđavog vremena. To je i izazvalo potrebu obuke pilota u letenju bez spoljne vidljivosti.

Pošto se od današnjeg pilota-lovca zahteva da, bez obzira na vremenske uslove, može da uzleti za rekordno vreme i dostigne veliku visinu za nekoliko minuta u cilju presretanja aviona koji lete po 1.000 i više km na čas, to ovaj Centar i ima za cilj da pilote-lovce 1-ve komande taktičkog vazduhoplovstva osposobi za ove zadatke. Bilo bi, naprimer, zaista paradoksalno da jedan pilot-lovac ne bude u stanju da izvrši svoj zadatak zato što nije obučen za letenje po oblačnom vremenu.

U Centru su organizovani brzi, ali vrlo sadržajni, kursevi koji omogućavaju komandovanju da detaljno upozna sposobnosti pilota za ovu vrstu letenja, a samim pilotima da brzo steknu potrebno znanje, izoštre svoj refleks i osposobe se za letenje bez spoljne vidljivosti. U toku jednog radnog dana kursisti imaju jedan teorni čas na zemlji, u toku koga se obrađuju pitanja koja su u direktnoj vezi sa letenjem bez spoljne vidljivosti, i to iz oblasti meteorologije, upoznavanja sa raznim instrumentima na avionu, korišćenja radioveza itd, i jedno letenje na *Lockheed-u T. 33* koje traje oko 1 časa i 20 minuta. Ovo su mlazni dvosedji brzine 1.000 km/čas. U toku ovog leta kursisti se vežbaju u izvršenju raznih zadataka. Tako, naprimer, jedni zadaci obuhvataju vežbanja elastičnosti duha pilota pri raznim situacijama i u lakom raspoznavanju baza. Druge se vežbe odnose na »akrobacije« prilikom letenja bez spoljne vidljivosti. One imaju za cilj da povećaju kod pilota osećanje sigurnosti i poverenje u instrumente prilikom ovog »slepeg letenja«. Treće se, opet, sastoje uglavnom u »probijanju kroz oblake« radi sletanja. U ovom cilju se koriste radioelektrična sredstva i radar za sletanje (*G.C.A.*), tako podešeni da se sve može kontrolisati sa aerodroma putem radiotelefonijski. To omogućuje letenje pod vrlo slabim meteorološkim uslovima. Pritom ne treba zaboraviti da brzina mlaznih aviona, prilikom približavanja aerodromu u cilju sletanja, iznosi oko 1.250 km/čas. U takvoj brzini pilot nema vremena da promeni pravac utoliko pre što i sam avion, kao i stajni trap koji se izvlači prilikom sletanja, dosta gube pri toj brzini od svog normalnog funkcionisanja.

Postavlja se pitanje kako se ovi kursisti vežbaju kada nema oblaka? U tom se slučaju, umesto oblaka, koristi neprozirna pokrivka preko pilotovog sedišta. Ova

platinena pokrivka potpuno pokriva pilota koji sedi na zadnjem sedištu u avionu. Ispred njega, na prednjem sedištu, nalazi se instruktor koji budno pazi na sigurnost leta. Na taj način pilot nema nikakvu spoljnu vidljivost, već pred sobom ima samo jednu tablu sa mnogobrojnim kazaljka.

Danas lovački avioni mogu leteti ako horizontalna vidljivost na zemlji iznosi više od 2 km, a »plafon«, tj. visina oblaka iznad zemlje, bar 300 m. Treba težiti da se, većim brojem sredstava za upravljanje avionom, s jedne, i većom izvežbanošću pilota, s druge strane, smanje ove cifre, zadržavajući pritom ipak dovoljnu meru sigurnosti.

U Centru za letenje bez spoljne vidljivosti nalazi se sada oko 70 mladih pilota, sa kojima se obuka izvodi na opisan način. U cilju ujednačenja metoda i načina nastave, oficiri — instruktori po lovačkim eskadrilama prošli su prethodno kroz jedan kurs od dve nedelje. Obuka u ovom Centru moći će da prestane tek onda kada razvoj vazduhoplovne tehnike bude dostigao takav stepen da rđavo vreme postane element koji se može zanemariti i kada podaci o vremenu, koje svako trenutka pruža meteorološka služba, ne budu više važni i odlučujući.

(La Nation belge, 22 februar 1955)

ŠKOLA U ŽOENVILU — SPORTSKI CENTAR FRANCUSKE ARMIIJE

Škola u Žoenvilu pretstavlja kolevku sporta u Francuskoj armiji. Kada se govori o jednom »stručnjaku iz Žoenvila«, onda je time sve rečeno: to je dokaz stručnosti koja se uvažava u celom sportskom svetu.

Ova bi škola navršila skoro 102 godine od svoga osnivanja da joj izvesne okolnosti i događaji poslednjih decenija nisu omeli razvoj. Posle primirja u junu 1940 naređeno je da se ona povuče na neokupirani deo Francuske, i to jedan njen deo u Antib, pod nazivom *Narodni atletski koledž*, a drugi u Po, pod nazivom *Narodna škola za vojno i sportsko vaspitanje*.

Posle oslobođenja 1945, škola u Antibu dobila je naziv *Vojno-mačevalačka i sportska škola*, dok je škola u Pou remilitarizovana pod nazivom *Narodna škola za vojno vežbanje*. 1 jula 1950 sportski centar francuskih oružanih snaga ponovo se vraća u Žoenvil gde u Fezanderiskom redutu, jednom od poslednjih tragova pariških fortifikacijskih uređenja, nalazi potrebne terene za svoj rad. Uostalom, ovaj je redut sačuvaao i danas svoj nekadanji ulaz (kapiju), pred kojom se i sada stalno nalazi po jedan stražar.

Ono što odmah pada u oči prilikom posete ovom sportskom centru jeste veliki broj igrališta i vežbališta koja zauzimaju čitave komplekse zemljišta. Tu se nalaze igrališta za fudbal, ragbi, košarku, staze za atletiku, razne staze za kros itd., koji su svi vrlo dobro uređeni i opremljeni najnovijim tehničkim uređajima.

U zgradama se nalaze sale za mačevanje, boks, gimnastiku, košarku, koje su sve snabdevene ultramodernim materijalom. Tu su i spavaće sobe sa 4-5 postelja, dok su u njihovoj neposrednoj blizini postavljena kupatila (tuševi).

Brojno stanje u Žoenvilu penje se na 200 ljudi, među kojima se nalaze i mnoga poznata imena današnjeg francuskog sporta kao: Kopa, Ujlaki i Hidalgo, čuveni fudbalski asovi; Domenek, Buke i Rankul, poznati ragbi igrači; Dega, francuski rekorder na 400 m; Daro, francuski šampion u bacanju diska; Antoan Marten, amaterski prvak sveta u boksu u peralokaj i Šaperon, šampion Francuske u poluteškoj kategoriji. Od biciklista treba pomenuti Anketila, a među ragbi igračima još i Basijera, Branža, Šlipa i Bifijera. Svi se ovi poznati sportisti nalaze na otsluženju vojnog roka, a istovremeno se usavršavaju i u svojim disciplinama.

U školi u Žoenvilu vlada potpuna jednakost za sve. Nikakva se razlika ne pravi između ovih sportskih zvezda i ostalih. Naprimer, sa marokanskim strelcima, renomiranim trkačima krosa, postupa se na isti način kao i sa Kopom, Anketilom i drugima.

Raspored časova u školi u toku jednog radnog dana je sledeći: ustajanje u 7 časova; od 7.45—8.45 futing; od 9—11.30 vojna obuka; u 12 ručak i spavanje; od 14—17 sportsko vežbanje pod nadzorom instruktora; u 17 kupanje; od 17.45 do večere odmor; u 21.30 spavanje.

Svuđa u školi vlada primerna čistoća. Ovo utoliko više pada u oči što se radi o zgradama starim nekoliko stoleća koje nije lako održavati u redu. To se isto odnosi i na kuhinje, u kojima se pripremaju obilni i hranljivi obedi za ove dvadesetogodišnje regrute — sportiste.

Interesantna je parola koja je napisana na počasnom mestu u oficirskoj menaži, a koja karakteriše duh ove škole: »Postoje dve vrste sportista: oni koji veruju u sport, vole ga i služe mu i oni koji, iako se njime bave, ne veruju u njega.«

(*Tribune de Genève*, 1 april 1955)

REGRUTSKA OBUKA BELGISKE PEŠADIJE

U okviru stajaće vojske belgiski pešaci služe rok od 18 meseci. Pre no što budu dodeljeni raznim jedinicama, regruti prolaze kroz dvomesečnu obuku u *Centru za pešadisku obuku*.

Prema podacima iz belgiskog vojnog časopisa *L'Armée — La Nation*, plan rada u regrutskoj školi obuhvata:

telesno vežbanje	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50 časova
vojničku obuku	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50 „
rad na obuci u rukovanju oružjem i gađanju	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60 „
jedinačnu borbenu obuku	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	33 „
manje borbene zadatke	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	55 „
teoriski rad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	43 „

Mladi pešaci obučavaju se u rukovanju karabinom, lakim automatskim oružjem i automatskim pištoljem. Oni se obučavaju i u upotrebi PT oruđa i ručnih bombi. Međutim, u toku ove osnovne, regrutske obuke, ne vrši se specijalizacija za određena oruđa.

Manji borbeni zadaci imaju pre svega za cilj da spremne borca — pojedinca. On će se tu spremiti za osmatrača, izviđača, borca u patroli, strelca, stražara itd. Borbena obuka u okviru jedinica ostavljena je za docnije, kada regruti odu u trupu.

Teoriski rad obuhvata nastavu o disciplini, unutrašnjoj službi, prvoj pomoći itd., kao i 7 časova građanske obuke.

(*Allgemeine Schweizerische Militärzeitschrift*, mart 1955)

HOLANDIJA I NJENA ARMIJA

Napad Hitlerovih armija na Holandiju i njena okupacija, u maju 1940 godine, označili su kraj jedne epohe za Holandane. Po tradiciji neutralna i kroz istoriju uglavnom pomorska sila, Holandija od 1830 godine pa do početka Drugog svetskog rata nije učestvovala ni u jednom od evropskih ratova. Holandani su svoje vojno iskustvo stekli, uglavnom, prilikom osvajanja prostranih kolonija, dok su za vreme Prvog svetskog rata ostali u stavu oružane neutralnosti.

Drugi svetski rat je prilično izmenio situaciju ove zemlje. Posle brutalnog nemačkog napada na Holandiju i ostale evropske zemlje, princip tradicionalne neutralnosti je napušten, a njega je zamenila saradnja sa susednim zemljama u cilju organizacije kolektivne odbrane. U vezi s tim Holandija 1948 godine sklapa, zajedno sa Vel. Britanijom, Francuskom, Belgijom i Luksemburgom, Briselski ugovor radi organizacije kolektivne odbrane Zapadne Evrope. Godinu dana kasnije, Holandani su prišli Severoatlantskom paktu i postali njegov aktivni član.

U oktobru 1950 godine, na konferenciji Komiteta odbrane Severoatlantskog pakta, Holandija je primila na sebe obavezu da do kraja 1954 formira pet pešadiskih divizija koje bi ušle u sastav oružanih snaga Atlantskog pakta. Međutim, usled nedostatka materijala i ljudstva, postojeći armijski korpus, koji je predstavljao celu Holandsku armiju, nije mogao da pomogne pri formiranju prištapskih jedinica za svih pet, već samo za tri pešadiske divizije. Na taj način bi dve divizije ostale nekompletne i ne bi mogle da vrše nikakvu funkciju u okviru oružanih snaga Severoatlantskog pakta. Zbog toga je Holandska vlada, uz sagla-

snost Vrhovne komande savezničkih snaga u Evropi (*SHAPE*), morala da izmeni svoj vojni plan i da odloži formiranje pet predviđenih divizija do 1957 godine. Do ovog roka ona treba da postepeno i jednovremeno kompletira ovih pet divizija prema standardima predviđenim Severoatlantskim paktom.

Danas Holandija ima 1 kompletan armijski korpus, sastavljen od 3 pešadijske divizije. Međutim, samo je jedna od ove tri divizije regularna i ima odgovarajući broj prištapskih jedinica i službi, dok su druge dve u rezervi. Uključujući vojne škole, ustanove za vršenje mobilizacionih poslova i teritorijalni odbranbeni sistem, Holandija ima približno 90.000 ljudi u aktivnoj službi i oko 150.000 ljudi sposobnih za mobilizaciju, koja se može izvršiti u roku od tri dana.

Armija se obnavlja takvim sistemom popune da se divizije i sve ostale regularne jedinice drže u stalnoj jačini uvođenjem novih regruta koji su završili dvomesečnu obuku i koji zamenjuju one čiji je rok službe istekao. Ranije se divizija formirala od opštevojnih združenih jedinica tako da se posle svaka četiri meseca delimično obnavljala novom opštevojnomo združenom jedinicom formiranom od regruta, zamenjujući na taj način jednu od združenih jedinica divizije čiji su vojnici otslužili svoj rok. Današnji sistem popune omogućuje da se obuka održava u svim jedinicama na visini i obezbeđuje njihovu borbenu gotovost.

Holandani su organizaciju svojih jedinica u Severoatlantskom paktu sproveli prema uzoru na armiju SAD; oni su usvojili trojnu formaciju (3 odeljenja u vodu, 3 voda u četi i, najzad, 3 divizije u korpusu).

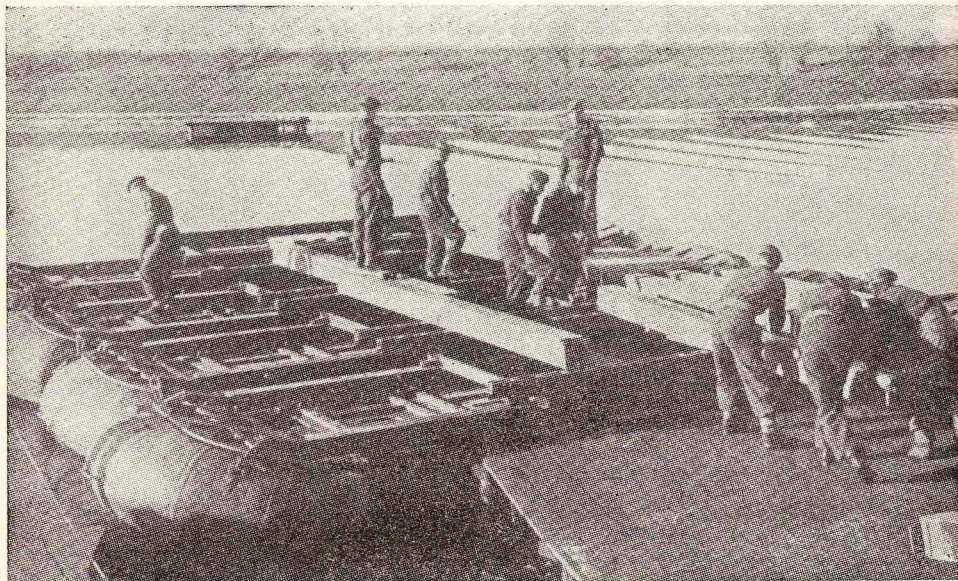
Od automatskog oružja pešadijsko odeljenje ima u svom sastavu britanski puškomitraljez Bren, koji predstavlja njegovu glavnu vatrenu snagu. Streljački vodovi imaju po jedno odeljenje teških oruđa, čijom se vatrom može vršiti taktička podrška juriša. Čete su administrativno-taktičke jedinice, koje u svom organskom sastavu imaju teške mitraljeze, minobacače 81 mm i bestrajne topove. Bataljoni predstavljaju glavnu udarnu snagu koja osigurava njihovu taktičku upotrebu. Kao i u američkim jedinicama, holandske divizije imaju u svom organskom sastavu artiljeriju i tenkove.

Pored svojih divizija u Severoatlantskom paktu, Holandija ima i organizovanu teritorijalnu odbranu, čiji je zadatak da štiti isprepletenu saobraćajnu mrežu, pristaništa, baze i druge važne strategiske tačke u zemlji od sabotaza i aktivnosti pete kolone. Veliku ulogu u teritorijalnoj odbrani, koja prema planu treba da obuhvati 85.000 ljudi, ima PA artiljerija. Praktično, cela je Holandska armija regrutovana sila. Ona ima 25.000 aktivnih pripadnika armije koji sačinjavaju štabove i ustanove za mobilizaciju. Regrutovanje datira od 1813 godine, kada je Holandija bila oslobođena od francuske okupacije. U periodu od 140 godina sistem regrutovanja se prilagođavao promenljivim uslovima, tako da je danas skoro celokupno muško stanovništvo obuhvaćeno vojnom obavezom. Svaki mladić u svojoj 19-toj godini izlazi pred regrutnu komisiju radi proveravanja svojih fizičkih i psihičkih kvaliteta. Ova proveravanja služe za to da bi se pravilno odredio rod vojske ili službe gde regrut treba da služi. Na osnovu rezultata ovih ispitivanja, on može biti raspoređen u pešadiju, konjicu, artiljeriju, inžinjeriju ili u neki drugi rod ili službu.

Svake godine oko 55.000 mladića prispeva (stiže) za vojnu službu. Od ovoga 10.000 odlazi u mornaricu i vazduhoplovstvo, a 45.000 u jedinice kopnene vojske. Svaki vojni obveznik dužan je da služi najmanje 18 meseci u toku prvog perioda obuke. Međutim, ako on treba da postane oficir, podoficir ili specijalist, tada služi 21 mesec. Po završetku prvog perioda obuke, obveznik se otpušta kući pod uslovom da može biti ponovo pozvan radi osveženja stečenog znanja i to sve do navršene 35-te godine, kada biva oslobođen svake dalje vojne obaveze. Podoficiri i oficiri se oslobađaju tek posle 40, odnosno 45 godine. Aktivni podoficiri i oficiri dobijaju penziju posle navršene 60 godina života ili posle 40 godina službe.

Pre nego što uđe u sastav regularnih jedinica, svaki regrut prolazi kroz jedinačnu obuku, čije trajanje zavisi od roda vojske. Prva dva meseca su posvećena osnovnoj obuci. Obični vojnici i budući specijalisti, podoficiri i oficiri, imaju

sličnu osnovnu obuku kojom su obuhvaćeni: strojeva obuka, pravila unutrašnje službe, nastava gađanja, fizička obuka i slično. Zatim obični vojnici nastavljaju jedinačnu obuku još dva meseca, posle čega odlaze u regularnu jedinicu. Međutim, specijalisti i budući podoficiri i oficiri odlaze posle završene dvomesečne jedinačne obuke u razne škole rodova ili službi za koje su određeni. Ova obuka može da traje od 4—10 meseci, posle koje i oni odlaze u sastav regularnih jedinica.

Pontonske jedinice Holandske armije

Nastava se za vreme trajanja osnovne obuke sastoji iz nastave gađanja puškom, ukopavanja i maskiranja, izviđanja, borbe bajonetom, ukazivanja prve pomoći, higijene, proučavanja svih vrsta mina i raspoznavanja tenkova i aviona. Pored toga, svaki regrut prolazi kroz jednu taktičku vežbu gde se pod pravim ratnim uslovima upoznaje sa stvarnim karakteristikama borbe. U Holandskoj armiji skoro i nema nepismenih a svakom vojniku koji želi da proširi svoje obrazovanje ukazuje se puna podrška. Armija potpomaže više od 250 raznih vanarmijskih kurseva, od stručnih pa do kurseva u rangu koledža, koji se mogu posećivati van radnog vremena. Osim toga, po dogovoru, lokalne škole održavaju nastavu za vojna lica.

Kao i kod većine drugih armija, i Holandska armija ima specijalne jedinice čije je ljudstvo odabrano, a obuka i tradicija im se razlikuju od ostalih jedinica. To su *komandosi*, elitna vojna policija i pešadiski gardijski pukovi. Komandosi su namenjeni za razne zadatke u teritorijalnoj odbrani. Obučeni su kao jurišne jedinice, vešti su u borbi prsa u prsa i raspolažu odličnom fizičkom kondicijom. Njihova je obuka mnogo napornija i šira od prosečne. Jedinice elitne vojne policije (*Royal Marechaussee*) su na službi po granicama: u lukama, na

aerodromima i raznim mostovima. Postoje tri pešadiska gardiska puka: grenadirski, lovački i streljački gardiski puk. Ovaj zadnji je dobio ime po holandskoj brigadi koju su u Vel. Britaniji osnovali holandski oficiri evakuisani preko Denkerka, kao i oni koji su prebegli u toku nemačke okupacije. Pomenuta brigada je učestvovala u invaziji Normandije.

I Holandska armija ima žena u svom sastavu. One sačinjavaju ženski korpus i rade po kuhinjama, bolnicama, kao šoferi, na teleprinterima, kao sekretarice ili planeri u PAA.

Holandski vojnik ima široke mogućnosti za razonodu. Od sportova najomiljeniji su odbojka, fudbal, košarka, boks, trčanje i streljaštvo. Razni ručni

Holandske jedinice prilikom manevra snaga NATO-a u Britanskoj zoni Nemačke

radovi su takođe vrlo popularni, od kojih naročito rezbarenje, obrada metala, razni radovi od kože, pa čak i pletenje.

Holandani mnogo polažu na svoju novu armiju. Izdaci za odbranu iznose 23% od ukupnog državnog budžeta. Glavni problem pretstavlja nabavka opreme. Po završetku Drugog svetskog rata, kanadske jedinice, stacionirane u Evropi, vršile su snabdevanje za dve holandske pešadiske divizije. Kanada je 1950 godine dala naoružanje za još jednu diviziju, jer su holandske zalihe iz 1945 godine bile skoro sasvim utrošene u borbama u Indoneziji. Kako Holandija nema sopstvenu industriju naoružanja, a njeni su finansijski i ekonomski izvori nedovoljni za proizvodnju ili kupovinu celokupne opreme potrebne za savremeno ratovanje, SAD

i Kanada su u okviru zajedničke pomoći opremile Holandsku armiju tenkovima i raznim motornim vozilima, topovima, streljačkim naoružanjem i elektronskom opremom.

Svake godine holandske jedinice učestvuju na jesenjim manevrima snaga NATO-a u Zapadnoj Nemačkoj. Bez obzira na vrednost kombinovanih vežbi sa britanskim i belgiskim trupama, ovi manevri praktično predstavljaju jedinu mogućnost za vežbe širih razmera, jer sama Holandija ne raspolaze dovoljno prostanim terenima za pokret i manevar jedinica većih od puka.

N. S.

(Army Information Digest, april 1955)

DALEKI ISTOK

INDISKA AKADEMIJA NARODNE ODBRANE

Nedavno je otvorena indiska Akademija narodne odbrane, za koju je utrošeno blizu 15 miliona dolara. Karakteristično je da će u njoj pitomci za sva tri vida oružanih snaga, njih 1.500 godišnje, stanovati i biti obučavani pod jednim istim krovom. Akademija je (prema tvrđenju časopisa iz koga je uzet ovaj podatak), izgrađena po uzoru na Vojnu akademiju SAD, i sazidana je kao spomenik indiskim vojnicima koji su pali u Drugom svetskom ratu. Ona se nalazi u Kadakvasli, 11 milja od Pune.

(Military Review, aprila 1955)
